

Ked' sa lov vydarí, je to neopísateľný pocit

S klobúkom na hlave a v spoločnosti svojich zvierat Ján Kebísek spoľahlivo budí pozornosť všade, kde sa zjaví. Vidieť živého sokoliara predsa len nie je bežná vec. Nedalo mi to neopýtať sa ho na detaily tejto netradičnej záľuby.

Odkedy sa venujete sokoliarstvu? Ako ste sa k tejto záľube dostali?

Sokoliarstvo je súčasťou môjho života a venujem sa mu už neuveriteľných štyridsať rokov. Prvého malého sokolíka som získal, keď som mal šesťnásť rokov. Práve sme sa presťahovali do Nemšovej a pri objavovaní pre mňa dovtedy neznámej prírody lužného lesa okolo Váhu, ktorý už, bohužiaľ, neexistuje, som objavil hniezdo straky, v ktorom hniezdil sokol myšiar, nazývaný aj pustovka. Neodolal som a jedno mláďa som si vybral netušiac, že

Čo musí urobiť človek, aby sa stal sokoliarom?

Predovšetkým musí v sebe objaviť tú esenciu, ktorá ho pri tejto záľube udrží. Ak sa to už raz stane a iskra preletí, ostatné je len administratíva – síce nevyhnutná, ale podľa mňa nie podstatná. Sokoliar musí byť držiteľom poľovného lístka, pretože chce s dravcom loviť, a navyše musí zložiť aj sokoliarsku skúšku.

Čo všetko táto záľuba obnáša? Koľko času vám to denne zaberie?

Dravec je živý tvor, a preto

Aj keď sa to zdá byť veľmi časovo náročná záľuba, nie je to v skutočnosti až také dramatické, ak si uvedomíme, koľko času sme ochotní nechať pred televízorom alebo počítačom.

Podporuje vás v tejto záľube rodina?

Pri takejto záľube sa, samozrejme, rodina nedá obísť. Mám ich však dobre vycvičených a prinajmenšom to nikomu neprekáža. Naozaj sa to stalo neoddeliteľnou súčasťou môjho životného štýlu a rodina to plne rešpektuje. Netlačím nikoho do nejakej zásadnej po-

kontrol a povolení, ktoré sú k tomu potrebné. Takže mám jedného dravca na lietanie, ďalej dožíva u nás jeden starý sokolí dôchodca, ktorý má neuveriteľných dvadsaťjeden rokov, a jeden poranený sokol, ktorý prišiel o časť krídla pri úraze na elektrickom stĺpe. V čase najväčšej slávy bolo u nás až okolo pätnásť sokolov, ale to už bolo naozaj veľmi zatažujúce. Dost často sa u nás prechodne vyskytne nejaký dravec, ktorého niekto nájde neschopného letu. Tu väčšinou ide o prechodnú indispozíciu a po krátkom čase niekoľkých málo dní rekonvalescencie dravca vypustím.

Kde sa dajú sokoly zohnať?

V súčasnosti je dostupnosť dravcov dosť veľká a nie je potrebné nelegálne (a dosť prísne trestané) vyberanie dravcov z voľnej prírody. Aj na Slovensku je niekoľko schopných chovateľov, ktorí môžu záujemcovi bez väčších problémov

je toto viac-menej prirodzené na rozdiel napr. od arabských krajín. Mal som nedávno možnosť navštíviť Emiráty, kde je sokoliarstvo naozaj nesmierne populárne, ale napr. na umiestnenie sokolov používali drahé klimatizované komory, inak by v ich horúcom púštnom prostredí nemohli normálne fungovať.

Kto vám s tým pomáha?

Bohužiaľ, nenašiel som veľa nasledovníkov tejto záľuby, a tak sa musím väčšinou spoliehať na rodinu, príp. kamaráta Mira Jurigu, ktorý sa tejto záľube tiež už dlhú dobu venuje. Asi je to naozaj buď veľmi náročná, alebo neatraktívna záľuba, pretože ak sa aj nejaký nový adept objaví, pomerne rýchle vyčhadne a skončí. Je nás naozaj iba zopár.

Čo sokoly žerú? Kde zháňate zrádlo?

Dravce a sokoly zvlášť sú veľmi náročné na kvalitnú potravu, pretože v ich prirodzenosti je loviť a následne sa kŕmiť na čerstvej koristi. Preto na kŕmenie používame veľmi rôznorodú potravu. Gro tvoria brojlerové neštandardné kurčatá z farmy a jednoduché kohútiky z liahní. Popri tom chovám prepelice, morčatá a holuby ako doplnok potravy a občas musím dokúpiť hovädzie srdcia. Denná spotreba čistého mäsa je asi 200 gramov na dravca.

Treba s nimi trénovať? Ak áno, ako často? Ako vyzerá taký výcvik?

Keďže sokoly držím pre možnosť lovu, musia byť pravidelne na túto činnosť trénované. Výcvik pozostáva z viacerých krokov, prvým je skrotenie a privykanie dravca na sokoliara, nasledujú základné prílety na vábitko (atrapu predstavujúcu korisť, na ktorú je dravec pravidelne kŕmený). V ďalšom kroku potom pristupuje kondičný tréning, keď sokol musí letieť do veľkej výšky, často viac ako 500 m, za drakom. Takto sokol získava kondíciu pre lov divej koristi, ktorý je veľmi náročný, pretože potenciálna korisť je denne prirodzene preverovaná v prírode. Uloviť takúto korisť nie je naozaj ľahké a býva to skôr výnimka. Ja sa zameriavam na lov bažanta a tu je popri sokolovi nevyhnutná aj dobrá práca loveckého psa. Našťastie, moja fenka českého fúzača Betina je mimoriadny talent.

Je vás v Srní viac sokoliarov?

Bohužiaľ, nemáme veľa nasledovníkov. Popri mne a Mirovi Jurigovi nie je v našej obci aktívny sokoliar, aspoň o ňom neviem. Celkovo je to pomerne raritná záľuba, pretože Slovenský klub sokoliarov združuje len čosi viac ako 250 sokoliarov. Na druhej strane sa máme všetci možnosť osobne poznať.

som práve nadviazal dlhodobý vzťah. Nevedel som, ako ho cvičiť, a preto mi po dorastení asi po mesiaci uletel. Jednak som sa nemal koho spýtať, ako na to, a literatúra k sokoliarstvu bola prakticky nedostupná. Pri ďalšom dravcovi som mal však viac šťastia, pretože som medzičasom náhodou stretol študenta lesníckej školy, ktorý sa sokoliarstvu už dlhšie venoval. To bola studnica vedomostí, z ktorej som dlho čerpal. Medzičasom sa objavila aj nejaká literatúra a tiež som na našich sokoliarských stretnutiach nadviazal kontakty s inými, rovnako postihnutými, kolegami, kde sa vymieňali skúsenosti z výcviku a neskôr aj chovu dravcov.

sa mu človek musí denne venovať. Nedá sa zavesiť na kliniec ako puška a pokiaľ chce sokoliar mať z tohto koníčka radosť, tak takmer denne musí dravec lietať navoľno. Podľa druhu dravca je potrebný čas lietania v rozsahu niekoľkých minút až hodín. Ja sa venujem výhradne výcviku sokolov a tu sa dá výcvik skoncentrovať asi do jednej hodiny denne, pretože lietanie je veľmi intenzívne. U iných druhov sokoliarskych dravcov, napr. jastraba, je to aj niekoľko hodín. To, samozrejme, ide o vlastný výcvik. Popri tom treba nejaký čas venovať obvyčajnej starostlivosti, ako je čistenie priestorov, príp. zariadení, kde sa dravce nachádzajú, získavaniu potravy pre ne atď.

moci, ale pri náročnosti môjho zamestnania a aj iných povinností mi občas rodina pomôže. Ich pomoc sa ale netýka priamo dravcov, ale skôr pomoci s chovom iných zvierat, ktoré sú pri chove a výcviku potrebné. Ja chovám holuby, prepelice, bažanty, morčatá a sliepky, popri tom máme dvoch psov a žena si dopriala luxus v podobe dvoch mačiek, takže tu je pomoc rodiny veľmi vítaná, aj keď občas oľčovaná (úsmev).

Koľko a aké vtáky chováte?

Postupom času som sa zameriaval výhradne na sokoly pre ich fantastický lovecký štýl. Donedávna som nejaké sokoly aj odchoval, ale tohto som sa vzdal, hlavne pre množstvo

poskytnúť akéhokoľvek dravca za cenu, ktorá je prístupná. Samozrejme, cez internet sa dá už dnes kúpiť takmer všetko, vrátane dravcov, ale ja uprednostňujem známeho chovateľa, od ktorého viem, čo môžem očakávať.

Vyžadujú si nejakú špeciálnu starostlivosť?

Tak ako každé zviera aj dravcom v zajatí sa musí dať, čo potrebujú, ak majú byť nielen zdravé, ale navyše aj schopné lovu divej zveri. Musia mať dokonalé operenie, drápy v dobrom stave a mnohé iné maličkosti. Tomu zodpovedá aj ich umiestnenie, strava a aj veterinárna starostlivosť. Máme šťastie, že v našich končinách

Treba na to mať povolenie?

Legálny sokoliar musí byť členom Poľovníckeho zväzu a zároveň aj členom Slovenského klubu sokoliarov. Ak chce mať dravca, musí mať ešte aj povolenie na jeho držbu, pretože všetky dravce používané na sokoliarstvo sú chránené. Nie

je to však neprekonateľný problém, ale treba to mať na pamäti. Slovenské sokoliarstvo historicky používa tri druhy dravcov: sokoly, ktoré lovia z veľkej výšky a ich najčastejšia korisť je bažant. Nasledujú jastraby, loviace vypúšťaním z ruky na pomerne krátku vzdialenosť na

zajaca alebo bažanta, a nakoniec orly, ktoré sa zameriavajú na lov zajaca, líšky alebo srnčej zveri. Na rozličných sokoliarskych vystúpeniach sa môžete stretnúť aj s inými dravcami, ale tie väčšinou nie sú na lov zveri v jej prirodzenom prostredí vhodné.

Je to drahý koníček?

Každý koníček je pre nezainteresovaného pozorovateľa drahý a tento nie je výnimkou, ak sa naň pozeráte cez peňaženku. Ak si odmyslíme kúpu dravca, kde cena je veľmi rôzna, tak musíte dravca opatriť vybavením, ako sú putká, roľníčky alebo čapička. Musí byť niekde umiestnený, najlepšie vo vhodnej voliére, tiež ho potrebujete denne kŕmiť dobrou potravou a občas sa nevyhnete návšteve veterinára. Ak s ním trénujete, potrebujete mať telemeter na jeho rýchle dohľadanie. Ak ho pripravujete na lov, jeho schopnosť lovu sa musí trénovať na cvičnej koristi. Niektoré veci sa z tohto hrubého prehľadu dajú vyrobiť či dochovať, ale zostáva dosť toho, čo sa musí kúpiť.

Rozoznajú vás vtáky napr. podľa hlasu?

Dravce majú výborný zrak, a preto chovateľa rozoznávajú najprv pohľadom, avšak postupom času ma spoznávajú aj podľa hlasu. Stalo sa mi, že sokol zostal vonku cez noc, a keď som ho za hlbokej tmy podľa telemetra našiel, tak priletel ku mne, keď som ho známym zvukom presvedčil, že som to ja. Niekedy si k svojmu chova-

teľovi dokážu vytvoriť až taký hlboký vzťah, že ho pokladajú za svojho partnera. Toto sa využíva pri chove hybridov, keď sa takto cielene pripravené dravce inseminujú umele a dochovávajú sa také typy dravcov, ktoré sa v prírode nenachádzajú.

Videla som vás na akcii sv. Hubert. Kde sa ešte prezentujete?

Hubert je naša srdcovka, kam sa každoročne rád vraciam. Je to však v období mimo lietacej sezóny, pretože práve v tomto čase dravce menia operenie a ich schopnosť lietania je dosť obmedzená. V čase od septembra do februára, keď je vrchol sokoliarskej sezóny, je viacero loveckých akcií, na ktorých sa podľa časových možností zúčastňujem. V rámci sokoliarskeho klubu som bol dvakrát v Anglicku a raz v Emirátoch na Svetových sokoliarskych festivaloch a raz v USA na zasadaní Svetovej sokoliarskej asociácie. Popravde som najradšej v revíri s dravcom a psom. Ich vzájomná súčinnosť je pre mňa fascinujúca a keď sa let a lov vydarí, je to skutočne neopísateľný pocit.

Lýdia Murárová

Slovácke slávnosti vína

Keď peň slnko zohrieva, hrozienko dozrieva.

Tak je to aj v tomto roku, keď kráľovské mesto Uherské Hradište, srdce Slovácka, už po štrnásťkrát otvorilo svoju náruč pre všetkých milovníkov vinárskych tradícií, ľudových piesní a tancov.

Na Masarykovom námestí boli otvorené slávnosti vína už v piatok večer. Predstavený bol mikroregión Buchlov – Boršice, Modrá, Břestek, Buchlovice, Stříbmice, Stupava, Velehrad a iné obce.

V sobotu o deviatej hodine sa na Vinohradskej ulici konalo defilé štyritisíc účinkujúcich pod názvom Podme všici do Hradišta.

Taktiež Slovenský zväz telesne postihnutých v Hornom Srní zorganizoval pre svojich členov zájazd a do Hradišta prišli. Záujem o takú akciu bol veľký, autobus bol naplnený do posledného miesta.

Slávnosti boli veľmi dobre

zorganizované. Iniciátorom tejto krásnej akcie bol slovácky senátor a podnikateľ Ivo Valenta. Vďaka patrí všetkým, ktorí sa na organizovaní podieľali.

Pán Stanislav Blaha, primátor mesta Uherské Hradište, sa pričínal o krásnu atmosféru tým, že sprístupnil všetky kultúrne pamiatky.

Program bol rozdelený do viacerých častí mesta. My sme mali možnosť pozrieť si všetky vystúpenia, ktoré sme si vybrali podľa programu – ten sme dostali od pána Blahu už v autobuse, začo mu ďakujeme.

Na Masarykovom námestí sa konal Hradištský jarmark. Ponúkali svoje tradičné výrobky, keramiky, výrobky z kože, skla, z dreva a rôznych iných materiálov, ale nechýbalo ani dobré jedlo, stánky s burčiakom, sladké i slané koláče, zaplnený bol aj vínny stan, kde prebiehala degustácia vín.

K tomu všetkému sa na hlavnom pódiu vystriedalo množ-

stvo tanečníkov, spevákov a kapiel – Boršičanka Blatnička, úžasné vystúpenie predviedol súbor Sarvár z partnerského mesta Sarvár v Maďarsku. Na Mariánskom námestí vystúpila tanečná skupina Kalíštek s programom Po kalíšku dáme. V Prístave koncertovali Muzikantské lode, plavili sa Baťovým kanálom do prístavu Jarošov, kde výletníkov hostili v Jarošovskom pivovare. Navštívili sme radnicu, kostol, v ktorom sa svätila úroda, takže o kultúru a pekné zážitky nebola núdza.

Domov sme sa vracali príjemne unavení. Slniečko nám hrialo na hlavy, vínečko nás hrialo v bruškách, ale najviac nás hrial pri srdci pocit, že sme zažili a videli atmosféru Slávností vín v Hradišti. Už sa tešíme na ďalšiu akciu usporiadanú ZŤP.

Ďakujeme výboru najmä predsedovi ZŤP za krásne zorganizovaný výlet.

Vilma Martišková

Kvíz

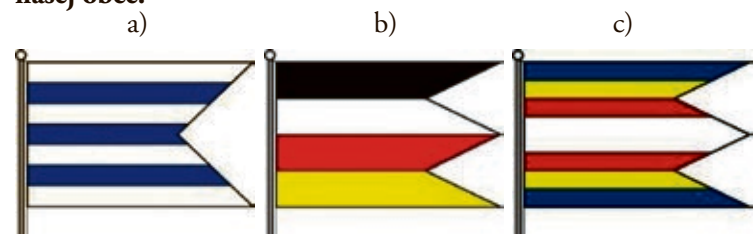
1. Ktorá významná osobnosť zakreslila do svojej mapy Moravy aj Horné Šrnie ako pohraničnú obec, a to pod názvom Serni?

- a) Matej Bel
- b) Ján Amos Komenský
- c) Ján Baptista Ilešházi

2. Naším údolím viedla prvá železničná spojnice medzi Slovenskom a Moravou. V ktorom roku bola postavená?

- a) 1818
- b) 1888
- c) 1938

3. Ktorá z nasledujúcich vlajok je jedným z troch symbolov našej obce?

4. Na námet ktorého historického predmetu z r. 1710 bol vytvorený súčasný erb obce s vyobrazením sv. Jána Nepomuckého?

- a) pečať
- b) obraz
- c) kronika

5. Ako sa volá potok, ktorý tvorí prirodzenú hranicu medzi Slovenskom a Moravou?

- a) Brumovka
- b) Sidónka
- c) Vlárka

6. V ktorom pohorí pramení rieka Vlára?

- a) Vizovická vrchovina
- b) Jeseníky
- c) Biele Karpaty

7. Dĺžka rieky Vlára na Slovensku je 10,5 km. Viete, aká je jej celková dĺžka od prameňa až k ústi?

- a) 35 km
- b) 42,5 km
- c) 64,5 km

Dym zamoruje dedinu

Napriek tomu, že v obecnom rozhlase pravidelne žiadame občanov, aby v zmysle zákonov:

- a) nakladali riadne s odpadmi, separovali odpad...;
- b) nepúšťali voľne psy, nedovolili im voľne sa pohybovať po obci;
- c) nespalovali biologicky rozložiteľný odpad atď. atď.;

v piatok 16. septembra podvečer jedno alebo viaceré (a hoci vždy komunikujeme

slušne, teraz nevyberám slová) drzé hovädá zapálili seno, vňate alebo niečo zelené, čím zamorili od cca 19.30 hod. až do hlbokej noci celú obec nedýchatelným dymom.

Každý súdny človek musí vedieť, že ak cez deň vystúpi teplota na 24 – 27 °C, večer si každý rád vyvetrá. Tiež som vetral a do polnoci bolo neustále (aj vzhľadom na to, že večer je inverzia) nedýchatelné ovzdušie. Prosím všetkých, zamyslite sa.

Jozef Húserka, občan Horného Srnia